

DECIZIE

27 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru,
Ala Cobăneanu, Nicolae Craiu

Examinînd recursurile declarate de reprezentantul Ministerului Justiției, Gainaru Iulian și de reprezentantul Procuraturii Generale, Eugenia Zubco împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 iunie 2017,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Capșa Alexandru împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului moral și material,

c o n s t a t ă:

La 21 iunie 2016, Capșa Alexandru s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a invocat că, Capșa Alexandru a fost învinuit de către organul de urmărire penală de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) din Codul penal, iar prin sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 18 ianuarie 2014, a fost achitat pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Susține că, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2015 au fost respinse apelurile declarate de procurorul Railean Dumitru și de avocatul părții vătămate, Pohopol Natalia, ca fiind nefondate, fiind menținută sentința primei instanțe fără modificări.

Menționează, că prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2016 s-a respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de procurorul adjunct al Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2015 și s-a menținut

hotărîrea atacată.

Invocînd dispozițiile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, consideră că prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești i-a fost pricinuit prejudiciu material și moral.

Solicită încasarea din contul statului a prejudiciului moral în mărime de 200000 de lei și a prejudiciului material care se compune din cheltuielile pentru asistență juridică acordate la urmărirea penală și în instanțele de judecată în mărime de 17000 de lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 01 noiembrie 2016 s-a admis parțial acțiunea. S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Capșa Alexandru prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii în cuantum de 15000 de lei, suma de 12000 de lei în calitate de cheltuieli pentru asistență juridică în cauza penală, precum și 2000 de lei cheltuieli pentru asistență juridică în prezenta cauză civilă. În rest, pretențiile lui Capșa Alexandru cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat în mărime de 185000 de lei și a cheltuielilor pentru asistență juridică în cuantum de 3000 de lei s-au respins ca neîntemeiate.

În susținerea poziției prima instanță a constatat că omisiunile admise de organul de urmărire penală constatate la pronunțarea sentinței penale denotă anumite curențe în activitatea acestuia care au dus la efectuarea unor acțiuni de urmărire penală fără să fi existat probe suficiente care să le justifice.

La fel, prima instanță a reținut că coroborînd normele de drept ce țin de repararea prejudiciului moral în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală cu circumstanțele de fapt ale cauzei, se concluzionează că reclamantului i-au fost lezate drepturile sale, fiindu-i cauzat prejudiciu moral. Totodată, instanța a considerat că estimarea de către reclamant a prejudiciului moral în sumă de 200000 de lei este exagerată, deoarece prejudiciul moral nu poate fi deturnat de la scopul său prin majorare, or acest lucru i-ar conferi acestuia un folos material necuvenit, fără o justificare cauzată de eroarea comisă și consecințele acesteia.

În partea ce ține de încasarea cheltuielilor de asistență juridică, prima instanță a conchis despre necesitatea intervenirii în compensarea cheltuielilor de asistență juridică acordată în prezenta cauză civilă, diminuîndu-le, criteriul de bază fiind evaluarea complexității cauzei, menționînd că pe rolul instanței se află o cauză civilă cu caracter relativ rectiliniu, omogenă cu alte cauze examinate deja de către instanțele judecătorești, cu participarea unui și aceluiași reprezentant, dovadă servind hotărîrile judecătorești anexate de ultimul, astfel încît nefiind efectuat un volum de lucru substanțial, avocatul care a acordat asistență juridică în cauza penală fiind același și în cadrul prezentului litigiu, din care cauză instanța a considerat de a încasa cheltuielile în contul reclamantului în cuantum de 2000 de lei precum și 12000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate la examinarea cauzei penale.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 iunie 2017 s-au respins apelurile declarate de Procuratura Generală, Ministerul Justiției și cererea de alăturare la

apel înaintată de Ministerul Finanțelor și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 01 noiembrie 2016.

La 08 septembrie 2017 reprezentantul Ministerului Justiției, Gainaru Iulian a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 iunie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea admiterii pretențiilor cu emiterea în această parte a unei hotărâri de respingere a acțiunii.

În argumentarea acestuia a invocat că acțiunea intimatului nu cade sub incidența Legii nr. 1545 din 25.02.1998, întrucât este necesară întrunirea condițiilor de la art.6 și art. 3 alin. (1) din legea enunțată.

Făcînd referire la practica națională, consideră că în lipsa unui act procedural prin care să se constate ilegalitatea acțiunilor organului de urmărire penală nu poate interveni răspunderea statului.

Susține că instanța de apel nu a ținut cont de criteriile de stabilire a mărimii compensației pentru repararea prejudiciului moral prevăzute la art. 11 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998 și a hotărârilor Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09 octombrie 2006 și nr. 8 din 24 decembrie 2012.

Consideră că prejudiciul material acordat reclamantului sub formă de cheltuieli pentru asistență juridică este neîntemeiat, reieșind din jurisprudența CEDO în cauzele Manole și alții contra Moldovei (13.07.2010, §11) și Oprea contra Moldovei (21.12.2010, §55), iar instanțele inferioare au ignorat principiile potrivit cărora costurile și cheltuielile urmează a fi în mod corespunzător probate și că acestea trebuie să fie rezonabile ca quantum și necesare, întrucât intimatul nu a prezentat probe în acest sens.

La 09 octombrie 2017 reprezentantul Procuraturii Generale, Eugenia Zubco a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 iunie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că, instanțele inferioare au interpretat eronat dispozițiile Legii nr.1545 din 25.02.1998, deoarece prin acțiunile organului de urmărire penală nu au fost întreprinse acțiunile ilicite manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în cadrul procesului penal ce ar constitui temei de reparare a prejudiciului pretins.

Susține că în lipsa unui act procedural prin care să se constate ilegalitatea acțiunilor organului de urmărire penală nu poate interveni răspunderea statului.

Consideră că intimatul nu a prezentat probe care să ateste cauzarea frustrărilor, stresului și neliniștii, pogrindirii onoarei, demnității și reputației sale încît să constituie temei de despăgubire din partea statului în sensul art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală.

Relevă că la determinarea quantumului prejudiciului moral, instanțele inferioare nu au luat în considerare că reclamantul nu a prezentat probe în acest sens.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile declarate de reprezentantul Ministerului Justiției, Gainaru Iulian și de

reprezentantul Procuraturii Generale, Eugenia Zubco urmează a fi admise, casată decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Conform art. 442 alin.(1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

Materialele cauzei atestă că prin sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 18 ianuarie 2014, Capșa Alexandru a fost achitat pentru învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal pe motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, pentru pretinsa faptă că la 30 iunie 2011, aflîndu-se pe str. Belinski din mun. Chișinău, avînd scopul de profit și dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, acționînd cu intenție, prin înșelăciune și abuz de încredere, a dobîndit ilicit de la Denis Matvienco, bani în sumă de 6200 de euro, care conform cursului oficial al BNM, constituiau 103602 lei, și anume prin înșelăciune i-a vîndut acestuia în baza contractului de vînzare-cumpărare încheiat în aceeași zi la sediul biroului notarului public Kiseliova Olga, amplasat pe str. Alba Iulia nr. 75 din mun. Chișinău, automobilul de modelXXXXX, care la 27 februarie 2008 a fost gajat de Capșa Alexandru Băncii Comerciale Române Chișinău SA, contra creditului în sumă de 85000 de lei și ulterior sechestrat la cererea Băncii menționate pentru nerambursarea creditului, în așa mod înșelîndu-l pe Denis Matvienco, cauzîndu-i astfel acestuia un prejudiciu material în proporții deosebit de mari, folosind banii primiți pentru automobilul menționat în scopuri personale (f.d.6-9).

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2015 s-au respins apelurile procurorului Raileanu Dumitru și a avocatului Pahopol Natalia în interesele părții vătămate Matvienco Denis declarate împotriva sentinței Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 18 ianuarie 2014 în privința lui Capșa Alexandru, ca fiind nefondate și s-a menținut sentința primei instanțe (f.d.10-19).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2016 s-a respins recursul ordinar declarat de procurorul adjunct al Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2015 în cauza penală în privința lui Capșa Alexandru, cu menținerea hotărîrii atacate (f.d.20-26).

La 21 iunie 2016 Capșa Alexandru s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor, solicitînd încasarea din contul statului a prejudiciului moral în mărime de 200000 de lei și a prejudiciului material care se compune din cheltuielile pentru asistență juridică acordate la urmărirea penală în

sumă de 12000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată pentru asistența juridică în prezenta cauză în mărime de 5000 de lei.

Verificând legalitatea hotărârilor instanțelor inferioare, Colegiul constată că acestea au constatat și elucidat corect circumstanțele importante ale cauzei însă nu au determinat în a cui sarcina urmează de pus repararea prejudiciului respectiv.

Conform art. 3 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25.02.1998, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Reieșind din definiția legală, acțiunile ilicite reprezintă acele acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

Instanța de recurs reține juste concluziile instanțelor inferioare potrivit cărora durata procesului de învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) din Codul penal a constituit aproximativ 4 ani (iunie 2011 până la 30.06.2015), fiind nejustificat de îndelungat în circumstanțele în care Capșa Alexandru a avut calitatea de bănuit și învinuit, or, precum a fost stabilit, prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 18 ianuarie 2014 (menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2015 și decizia Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2016) s-a dispus achitarea lui Capșa Alexandru în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În concluzie, Colegiul reține că instanțele inferioare corect au calificat natura acțiunilor ilicite ale statului sub aspectul că Capșa Alexandru a fost achitat în baza sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 18 ianuarie 2014

menținută de instanțele ierarhic superioare și just au aplicat temeiul juridic prevăzut de art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998.

La acest capitol instanța de recurs menționează că restricțiile aplicate în privința lui Capșa Alexandru nu au fost anulate, ce reiese din înștiințarea ÎS „CRIS "Registru" nr.02/212159 din 22 octombrie 2016 (f.d.60), potrivit căreia lui Capșa Alexandru i s-a refuzat în eliberarea pașaportului cetățeanului RM, întrucât i-a fost suspendat dreptul la libera circulație în legătură cu intentarea dosarului penal nr.2011032557 conform art.190 alin.(5) din Codul penal. Astfel, în speța se atestă lezarea directă a drepturilor și intereselor lui Capșa Alexandru.

În acest sens, Colegiul reține justă concluzia instanțelor inferioare conform căreia omisiunile admise de organul de urmărire penală, constatate la pronunțarea sentinței de achitare, precum și la emiterea deciziilor de menținere a acesteia a instanțelor ierarhic superioare, denotă anumite imperfecțiuni în activitatea organelor competente care au dus la efectuarea unor acțiuni de urmărire penală fără să fi existat probe suficiente care să justifice aceste acțiuni, or în accepțiunea art. 2 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 prin *acțiuni ilicite* se înțelege acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

La capitolul stabilirii prejudiciului material cauzat lui Capșa Alexandru, Colegiul consideră că concluzia instanțelor inferioare este corectă și motivată din perspectiva normelor de drept relevante în consonanță cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, totodată în circumstanțele speței suma prejudiciului moral încasată de instanțele inferioare fiind una echitabilă, rezonabilă și susceptibilă să-i compenseze prejudiciul cauzat.

Conform art. 11 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art.219 alin.(4) din Codul de procedură penală. În toate

cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

În conformitate cu art. 14 alin. (2) din Codul civil, se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Conform art. 1405 din Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată. Statul se exonerează de răspundere în cazul când persoana vătămată a contribuit intenționat și benevol la producerea prejudiciului prin autodenunț.

Potrivit art. 1422 din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

În corespundere cu art. 1423 din Codul civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

În această ordine de idei, Colegiul consideră că instanțele inferioare corect au calculat cuantumul prejudiciului material prin prisma art. 7 lit.e) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 având în vedere faptul că Capșa Alexandru în cadrul procesului penal a beneficiat de serviciile de asistență juridică ale avocatului Josan Dumitru fapt confirmat prin contractul de asistență juridică din 18 septembrie 2013 (f.d.27), suportând cheltuieli în sumă de 12000 lei, ce se confirmă prin bonurile de plată seria EK nr. 774435 din 18 septembrie 2013 (f.d.28) și seria EK nr. 774399 din 14 ianuarie 2016 (f.d.29).

În altă ordine de idei, Colegiul consideră ca fiind justificate concluziile instanțelor inferioare în partea încasării sumei de 15000 de lei cu titlu de

prejudiciu moral cauzat lui Capșa Alexandru, or acțiunile ilicite vizate în speță au provocat ultimului suferințe psihice care au fost cuantificate echitabil și just luând în considerare factorii importanți și anume: incriminarea unei infracțiuni deosebit de grave - art. 190 alin. (5) din Codul penal, durata procesului penal, starea de frustrare, neliniște și stres menținută pe perioada menținerii învinuirii ilegale și ulterior după consumarea procesului penal.

Cu referire la solicitarea lui Capșa Alexandru privind încasarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică acordată în prezentul litigiu.

În acest sens, Colegiul subliniază că sumele cheltuite de părți cu ocazia îndeplinirii actelor de procedură corespunzătoare poziției lor procesuale, pe parcursul desfășurării procesului civil reprezintă cheltuieli de judecată, iar conform art. 90 lit. i) din Codul de procedură civilă, cheltuielile de asistență juridică fac parte din cheltuielile de judecare a pricinii.

Conform art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Articolul 96 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă prevede că, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Instanța de recurs reține că instanțele inferioare, pentru a determina quantumul compensației acordate au ținut cont de a. complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b. aportul avocatului la soluționarea cauzei; c. timpul și munca depusă de avocat; d. aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e. faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f. rezultatul obținut; g. restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; h. natura și durata relației dintre avocat și client; i. experiența, reputația și abilitatea avocatului; j. justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k. suma despăgubirilor pretinse în cauză; l. alți factori, la discreția instanței.

Colegiul notează că prin contractul de asistență juridică nr. 13 din 17 mai 2016 (f.d.30-31), avocatul Josan Dumitru a prestat servicii juridice lui Capșa Alexandru în litigiul cu privire la repararea prejudiciului material și moral, iar prin bonul de plată seria ET nr.926808 din 17 mai 2016 (f.d.32) în care este inserată destinația plății pentru servicii de asistență juridică în baza contractului nr. 13 din 17 mai 2016, s-a încasat suma de 5000 de lei de la Capșa Alexandru în beneficiul Biroului de avocați „Just”.

Prin urmare, bonul de plată cu seria ET nr.926808 din 17 mai 2016 reprezintă

valoarea muncii prestate de către avocatul Josan Dumitru pentru serviciile de asistență juridică pe cauza respectivă. Cu toate acestea, respectivele cheltuieli trebuie acordate numai în măsura în care apar justificate în raport de soluția pronunțată, de obiectul și complexitatea cauzei.

Astfel, Colegiul reține ca fiind juste concluziile instanțelor inferioare prin care au diminuat cuantumul cheltuielilor de asistență juridică pînă la 2000 de lei, întrucît suma respectivă este una certă, reală, necesară și rezonabilă.

În conformitate cu art.5 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

Articolul 13¹ alin. (1) și (2) din aceeași lege stipulează că hotărîrea judecătorească privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești se execută după ce devine irevocabilă, în modul stabilit de legislația în vigoare. Instanța de judecată prezintă din oficiu titlul executoriu, emis în baza hotărîrii judecătorești irevocabile, spre executare Ministerului Justiției și informează părțile despre acest fapt. La solicitarea Ministerului Justiției, creditorul prezintă, în termen de 5 zile, datele bancare necesare pentru executarea titlului executoriu. Titlul executoriu, eliberat în baza hotărîrii irevocabile, poate fi prezentat spre executare Ministerului Justiției și de către creditor, cu anexarea datelor bancare necesare, în vederea efectuării transferului

Distinct de cele abordate Colegiul menționează că instanțele inferioare eronat au dispus încasarea prejudiciilor cauzate lui Capșa Alexandru în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii prin intermediul Ministerului Finanțelor, or ultimul avînd statut procesual de intervenient accesoriu (f.d.4), nu formulează pretenții proprii asupra obiectului litigiului, respectiv nu i se poate pune în sarcină obligațiuni care potrivit legii sunt acordate altor părți. Prin urmare instanțele incorect au dispus încasarea prejudiciilor prin intermediul Ministerului Finanțelor, acestea urmînd a fi încasate prin intermediul Ministerului Justiției, or art. 5 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 expres prevede de către cine urmează a fi pusă în executare titlul executoriu.

Din considerentele menționate și avînd în vedere că, instanțele inferioare au constatat și argumentat elocvent prejudiciile suportate de Capșa Alexandru în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, însă incorect au dispus încasarea prejudiciilor din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiției pe cale de consecință admite recursurile declarate de reprezentantul Ministerului Justiției, Gaineru Iulian și de reprezentantul Procuraturii Generale, Eugenia Zubco și casează decizia Curții de Apel Chișinău din 07 iunie 2017 și hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 01 noiembrie 2016 pronunțînd o nouă hotărîre de admitere parțială a cerințelor înaintate de Capșa Alexandru cu privire la încasarea prejudiciului

material și moral și încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Capșa Alexandru a prejudiciului moral în cuantum de 15000 de lei, a prejudiciului material ce constă din cheltuieli pentru asistență juridică în cauza penală în suma de 12000 de lei și a cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică în sumă de 2000 de lei, iar în rest se resping cerințele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admit recursurile declarate de reprezentantul Ministerului Justiției, Gainaru Iulian și de reprezentantul Procuraturii Generale, Eugenia Zubco.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 07 iunie 2017 și hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 01 noiembrie 2016 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Capșa Alexandru împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului moral și material, cu emiterea unei noi hotărâri prin care:

Se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Capșa Alexandru prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii în cuantum de 15000 de lei, prejudiciul material suportat în legătură cu acordarea asistenței juridice în cadrul cauzei penale în sumă de 12000 de lei și cheltuielile de judecată cu titlu de asistență juridică în prezenta cauză în mărime de 2000 de lei.

În rest, acțiunea se respinge.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu